

STRATEGIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE 2016-2020 (SNA)

NOIEMBRIE 2016

Departamentul pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului
Serviciul guvernanta corporativă

SITUAȚIA ACTUALĂ

Mai 2016

- Summitul Global Anticorupție - Marea Britanie

ANTI-CORRUPTION
SUMMIT LONDON 2016

România
semnatară

- **DECLARAȚIA MONDIALĂ ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI**

Măsuri
anticorupție
angajate de
România

- dezvoltarea și punerea în aplicare a planurilor de integritate, cerințe obligatorii pentru întreprinderile de stat
- punerea în aplicare integrală a principiilor Open Contracting Data Standard (OCDS)*
- revizuirea și îmbunătățirea mecanismelor pentru protecția avertizorilor de integritate și consolidarea rolului consilierilor de etică.

Strategia
Națională
Anticorupție
2016 – 2020

- Obiectivele și indicatorii asumați prin semnarea declarației internaționale

* Open Contracting Data Standard este un standard global structurat în așa manieră încât să reflecte întregul ciclu de contractare. Standardul permite utilizatorilor și partenerilor din întreaga lume publicarea, distribuirea, reutilizarea informațiilor și construirea instrumentelor de analiză și de partajare a datelor.

L E G I S L A T I A R O M Â N E A S C Ă

- **Hotărârea nr. 583/2016** pentru aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public
- **Legea nr. 544/2001** privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare
- **Legea nr. 52/2003** privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare
- **Legea nr. 571/2004** privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii
- **Ordonanța de Guvern nr. 27/2002** privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor
- *Memorandumul privind „Creșterea transparenței și standardizarea afișării informațiilor de interes public”*, aprobat în ședința de Guvern din data de 2 martie 2016
- *Memorandumul privind „Participarea statului în economie. Orientări privind administrarea participațiilor statului în întreprinderi publice. Rolul și așteptările statului ca acționar.”* aprobat în ședința de Guvern din data de 24 august 2016

L E G I S L A Ţ I A R O M Â N E A S C Ă

- **Legea nr. 286/2009** - Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare. Prevederi incidente în materie: art. 289 - „Luarea de mită”, art. 290 - „Darea de mită”, art. 291 - „Traficul de influență”, art. 292 „Cumpărarea de influență”
- **Legea nr. 78/2000** privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare
- **Legea nr. 161/2003** privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției
- **Legea nr. 147/2002** pentru ratificarea Convenției civile asupra corupției, adoptată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999
- **Legea nr. 27/2002** pentru ratificarea Convenției penale privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999
- **Legea nr. 365/2004** pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003

LEGISLAȚIA INTERNAȚIONALĂ

Strategia Națională Anticorupție 2016-2020 își propune evaluarea periodică a implementării de către România a legislației specifice pentru implementarea Deciziei – cadru în domeniul combaterii corupției în sectorul privat, precum și a standardelor Convenției ONU împotriva corupției

Principalele acte normative ratificate sau în curs de ratificare sunt:

- Convenția privind combaterea mituirii funcționarilor publici străini în tranzacțiile comerciale internaționale (*intrată în vigoare la data de 15 feb. 1999*)
- Convenția Națiunilor Unite Împotriva Corupției (UNCAC), *semnată de România și ratificată prin Legea numărul 365/2004*
- Convenția Civilă Privind Corupția (*a fost adoptată în 1999*), *ratificată de România prin Legea 147/2002*
- Convenția Penală privind Corupția (*adoptată în 1999*), *ratificată de România prin Legea 27/2002*
- Decizia-cadru 2003/568 privind combaterea corupției în sectorul privat
- Raportul MCV (Mecanismul de Cooperare și Verificare). În ceea ce privește România acest raport subliniază nevoia continuării luptei anticorupție și dezvoltarea unor politici sustenabile la nivelul companiilor cu capital de stat
- Directiva 95/2014 de modificare a prevederilor Directivei nr. 34/2013 privind situațiile financiare, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi. Directiva introduce obligativitatea raportării informațiilor non-financiare.

SCOPUL SNA

- PROMOVAREA INTEGRITĂȚII, PRIN APLICAREA RIGUROASĂ A CADRULUI NORMATIV ȘI INSTITUȚIONAL ÎN VEDEREA PREVENIRII CORUPȚIEI ÎN ROMÂNIA, parte a unui plan de integritate dezvoltat pe bază de risc și standarde de control managerial intern

CUI SE ADRESEAZĂ

STRATEGIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE

- **INSTITUȚIILE ȘI
AUTORITĂȚILE
PUBLICE CENTRALE ȘI
LOCALE**, inclusiv cele
subordonate, coordonate,
aflate sub autoritate
- **ÎNȚREPRINDERILE
PUBLICE**

COORDONATOR

SECRETARIAT TEHNIC AL SNA - Direcția de prevenire a criminalității

VĂLORI FUNDAMENTALE

Instituțiile și autoritățile publice centrale și locale și întreprinderile publice își ASUMĂ:

- VOINȚA POLITICĂ
- INTEGRITATEA
- PRIORITATEA INTERESULUI PUBLIC
- TRANSPARENȚA

PRINCIPII

Principiul statului de drept

- supremația legii,
- respectarea drepturilor omului
- separația puterilor în stat

Principiul răspunderii

- îndeplinirea atribuțiilor de către autoritățile statului
- modul de implementare și eficiența strategiilor

Principiul gestionării responsabile a riscurilor generate de comportamente lipsite de integritate

- parte integrantă a procesului managerial la nivel de organizație

PRINCIPII

Principiul proporționalității
în elaborarea și punerea în
aplicare a procedurilor
anticorupție

- elaborare, implementare, menținere proceduri eficiente
- asigurarea proporționalității cu riscurile și vulnerabilitățile organizaționale
- dimensionare conform resurselor și complexității organizației

Principiul răspunderii la
cel mai înalt nivel de
angajament

- puterea exemplului la nivelul conducerii
- punerea în aplicare a unei politici de respingere a corupției
- mita este contrară valorilor fundamentale
- mita subminează eficacitatea organizațională

Principiul prevenirii
săvârșirii faptelor de
corupție și a incidentelor de
integritate

- identificarea timpurie și înlăturarea în timp util a premiselor apariției faptelor de corupție
- diligență în evaluarea partenerilor, agenților, contractorilor

PRINCIPII

Principiul eficacității în
combaterea corupției

- Evaluarea continuă a activității în acest domeniu

Principiul cooperării și
coerenței

- Cooperare interinstituțională pentru prevenirea și combaterea corupției

Principiul parteneriatului
public-privat

- Cooptarea societății civile și a mediului de afaceri

Principiul accesului
neîngrădit la informațiile
de interes public și al
transparenței decizionale

OBLIGAȚII ȘI TERMENE

Art. 6 alin. (3) din H.G. 583/2016 de aprobare a Strategiei Naționale Anticorupție, stabilește în sarcina

- instituțiilor și autorităților publice centrale și locale, inclusiv cele subordonate, coordonate, aflate sub autoritate
- întreprinderilor publice

OBLIGAȚII și **TERMENE** de aducere la îndeplinire:

➔ îndeplinirea procedurilor de aderare la strategie (semnarea DECLARAȚIEI DE ADERARE)

 23 NOIEMBRIE 2016

➔ elaborarea și transmiterea Ministerului Justiției a PLANULUI DE INTEGRITATE

 23 FEBRUARIE 2016

DECLARAȚIA DE ADERARE

Declarația de aderare la valorile fundamentale, principiile și obiectivele și mecanismul de monitorizare al SNA se adoptă și se comunică Secretariatului tehnic al SNA (Direcția de prevenire a criminalității – Ministerul Justiției)

!!! Declarației i se anexează lista structurilor subordonate/coordonate/ aflate sub autoritate și a întreprinderilor publice care intră sub incidența SNA.

DECLARAȚIE

privind

aderarea la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare a Strategiei Naționale Anticorupție 2016 – 2020

Având în vedere **Hotărârea Guvernului nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016-2020**, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public,

_____ în calitate de
..... (scurtă descriere a
instituției/întreprinderii publice)

Adoptă prezenta declarație prin care

- Condamnă corupția în toate formele în care aceasta se manifestă;
- Aderă la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare a Strategiei Naționale Anticorupție 2016 – 2020;
- Își asumă îndeplinirea măsurilor specifice ce țin de competența sa legală.

PLAN DE INTEGRITATE

- **ASUMAT** prin act juridic (ordin sau decizie a conducerii instituției/întreprinderii publice)
- **CUPRINDE** ansamblul de măsuri identificate de conducerea instituției ca remedii pentru riscurile și vulnerabilitățile instituționale la corupție
- **MĂSURILE** pot viza:
  - prevenirea corupției
  - educația angajaților și a publicului țintă vizat de activitatea realizată
  - combaterea corupției
- **ÎNTRINDERILE PUBLICE** încorporează în planul de integritate îndrumările cuprinse în Ghidul de bună practică al OCDE privind controlul intern, etica și conformitatea

OBIECTIVE GENERALE, SPECIFICE ȘI ACȚIUNI PRINCIPALE

1. OBIECTIV GENERAL

Dezvoltarea unei culturi a transparenței pentru o guvernare deschisă la nivel central și local

OBIECTIVE SPECIFICE

1.1. Creșterea transparenței instituționale și a proceselor decizionale

1.2. Creșterea transparenței proceselor de administrare a resurselor publice

!!! Pentru sectorul public ENERGIE rezultă ca acțiune principală:

✓ IMPLEMENTAREA OPEN CONTRACTING DATA STANDARD (OCDS)

Beneficiile acestui standard:

- *folosirea eficientă a fondurilor publice*
- *oferirea posibilității accesării fondurilor publice de către o plajă mai largă de participanți, reducând costurile prin creșterea competiției*
- *oferirea posibilității creșterii calității bunurilor și serviciilor contractate din fonduri publice*
- *prevenirea corupției*
- *promovarea unei analize participative a datelor pentru găsirea de soluții la problemele sectorului public și ale comunităților s.a.*

OBIECTIVE GENERALE, SPECIFICE ȘI ACȚIUNI PRINCIPALE

2. OBIECTIV GENERAL

Creșterea integrității instituționale prin includerea măsurilor de prevenire a corupției ca elemente obligatorii ale planurilor manageriale și evaluarea lor periodică ca parte integrantă a performanței administrative

SNA promovează modelul de MANAGER DE INSTITUȚIE, implicat în promovarea integrității instituției, prin oferirea propriului exemplu de integritate, sancționând sau gestionând încălcarea regulilor

OBIECTIVE SPECIFICE

2.1. Îmbunătățirea capacității de gestionare a eșecului de management prin corelarea instrumentelor care au impact asupra identificării timpurii a riscurilor și vulnerabilităților instituționale

!!!Acțiuni principale de interes pentru D.P.A.P.S. și întreprinderile publice din portofoliu:

- ✓ auditarea internă, o dată la doi ani, a sistemului de prevenire a corupției la nivelul tuturor autorităților publice
- ✓ adoptarea unui standard de raportare anual referitor la modul de utilizare a banilor publici pentru atingerea obiectivelor instituției publice, ca premisă pentru stabilirea finanțării viitoare și reflectarea acestui standard în rapoartele anuale ale instituțiilor publice;
- ✓ stabilirea de ținte de management pentru funcțiile de conducere privind gradul de conformitate administrativă și de implementare a standardelor legale de integritate, precum și aplicarea corelativă de măsuri manageriale corective

2.2. Creșterea eficienței măsurilor preventive anticorupție prin remedierea lacunelor și a inconsistențelor legislative cu privire la consilierul de etică, protecția avertizorului în interes public și interdicțiile post-angajare (pantouflagel-ul)

OBIECTIVE GENERALE, SPECIFICE ȘI ACȚIUNI PRINCIPALE

3. OBIECTIV GENERAL

Consolidarea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sectoare și domenii de activitate prioritare

OBIECTIVE SPECIFICE

- 3.1.** Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sistemul public de sănătate
- 3.2.** Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sistemul național de educație
- 3.3.** Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în activitatea membrilor Parlamentului
- 3.4.** Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sistemul judiciar
- 3.5.** Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale
- 3.6.** Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în domeniul achizițiilor publice

OBIECTIVE GENERALE, SPECIFICE ȘI ACȚIUNI PRINCIPALE

3. OBIECTIV GENERAL (continuare)

Consolidarea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sectoare și domenii de activitate prioritare

OBIECTIVE SPECIFICE

3.7. Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în mediul de afaceri

!!!Acțiuni principale de interes pentru D.P.A.P.S. și întreprinderile publice din portofoliu:

- ✓ identificarea, descurajarea și sancționarea înțelegerilor anticoncurențiale
- ✓ implementarea planurilor de integritate ca cerințe obligatorii pentru întreprinderile publice (*instituție responsabilă – M.E.C.R.M.A., termen de realizare: 2017*)
- ✓ inițierea dialogului cu autoritățile de reglementare în domenii precum energia, resursele minerale, în vederea implementării standardelor legale de integritate
- ✓ publicarea în format deschis a indicatorilor economici și de performanță (inclusiv a bugetelor și subvențiilor primite de la autorități publice) pentru întreprinderile la care statul este acționar, atât prin structuri ale administrației publice centrale, cât și locale (*instituții responsabile: instituțiile publice de la nivel central și local care au în autoritate întreprinderi la care statul este acționar, termen de realizare: semestrial, începând cu anul 2018*).

3.8. Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în administrația publică locală

OBIECTIVE GENERALE, SPECIFICE ȘI ACȚIUNI PRINCIPALE

4. OBIECTIV GENERAL

Creșterea gradului de cunoaștere și înțelegere a standardelor de integritate de către angajați și beneficiarii serviciilor publice

OBIECTIVE SPECIFICE

- 4.1.** Creșterea gradului de educație anticorupție a personalului din cadrul autorităților și instituțiilor publice de la nivel central și local

- 4.2.** Creșterea gradului de informare a publicului cu privire la impactul fenomenului corupției

OBIECTIVE GENERALE, SPECIFICE ȘI ACȚIUNI PRINCIPALE

5. OBIECTIV GENERAL

Consolidarea performanței de combatere a corupției prin mijloace penale și administrative

OBIECTIVE SPECIFICE

5.1. Continuarea progreselor înregistrate în investigarea cu imparțialitate și în soluționarea de către instanțe a faptelor de mare corupție și la nivel local

5.2. Îmbunătățirea activității de identificare, sancționare și de prevenire a cazurilor de incompatibilități, conflicte de interese și averi nejustificate

5.3. Consolidarea mecanismelor de control administrativ

!!!Acțiuni principale de interes pentru D.P.A.P.S. și întreprinderile publice din portofoliu:

- ✓ reglementarea unitară a funcției de control administrativ din autoritățile publice și întreprinderi publice, inclusiv prin consolidarea autonomiei operaționale a structurilor de control intern și alocarea resurselor adecvate
- ✓ prioritizarea acțiunilor de control prin creșterea ponderii acestora în zone expuse la corupție, precum educația, sănătatea, transporturile, întreprinderile publice
- ✓ aplicarea de sancțiuni disciplinare cu caracter disuasiv pentru încălcarea standardelor etice și de conduită anticorupție la nivelul tuturor funcțiilor și demnităților publice (*termen de realizare: anul 2020*)

5.4. Creșterea gradului de recuperare a produselor infracțiunilor urmând cele mai bune practici din alte state membre UE și consolidarea practicii judiciare

OBIECTIVE GENERALE, SPECIFICE ȘI ACȚIUNI PRINCIPALE

6. OBIECTIV GENERAL

Creșterea gradului de implementare a măsurilor anticorupție prin aprobarea planului de integritate și autoevaluarea periodică la nivelul tuturor instituțiilor publice centrale și locale, inclusiv a celor subordonate, coordonate, aflate sub autoritate, precum și a întreprinderilor publice

□ **Fiecare instituție care aderă la SNA trebuie să își dezvolte propriul plan de integritate. Secretariatul tehnic al SNA din cadrul Direcției de prevenire a criminalității – Ministerul Justiției, va oferi expertiză, îndrumare și suport pentru aceste demersuri**

OBIECTIV SPECIFIC

6.1. Consolidarea integrității instituționale prin planuri dezvoltate pe baza analizei de risc și a standardelor de control **5.3.** Consolidarea mecanismelor de control administrativ

!!!Acțiuni principale de interes pentru D.P.A.P.S. și întreprinderile publice din portofoliu:

- ✓ adoptarea declarației de aderare la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare al SNA și comunicarea către Secretariatul tehnic al SNA, inclusiv a listei structurilor subordonate/coordonate/aflate sub autoritate și a întreprinderilor publice care intră sub incidența SNA (*Termen de realizare: 23.11.2016*)
- ✓ consultarea angajaților în procesul de elaborare a planului de integritate (*Termen de realizare: sem. II 2016*)
- ✓ identificarea riscurilor și vulnerabilităților specifice instituției (*Termen de realizare: sem. II 2016*)
- ✓ identificarea măsurilor de remediere a vulnerabilităților specifice instituției, precum și a celor de implementare a standardelor de control managerial intern (*Termen de realizare: sem. II 2016*)
- ✓ aprobarea și distribuirea în cadrul instituției a planului și a declarației de aderare la SNA (*Termen de realizare: 23.11.2016*)
- ✓ evaluarea anuală a modului de implementare a planului și adaptarea acestuia la riscurile și vulnerabilitățile nou apărute
- ✓ transmiterea contribuțiilor solicitate de secretariatul tehnic și participarea la activitățile de coordonare și monitorizare ale strategiei

ACCESUL LA INFORMAȚII DE INTERES PUBLIC

În vederea creșterii calității implementării prevederilor privind accesul la informații de interes public,

- SNA a preluat conținutul Memorandumului cu tema "*Creșterea transparenței și standardizarea afișării informațiilor de interes public*", anexa 4 la H.G. nr. 583/2016, informațiile regăsite în această anexă se afișează pe paginile de internet ale instituțiilor/autorităților publice și întreprinderilor publice
- Prin anexa nr. 5 la H. G. nr. 583/2016 întreprinderile publice vor lua măsurile necesare pentru publicarea pe pagina de internet și a altor informații de interes public, în completarea standardului general de publicare a informațiilor de interes public prevăzute în anexa nr. 4 la H.G. nr. 583/2016.

RECOMANDĂRI

- **Dezvoltarea unui set de obiective specifice referitoare la realizarea schimbului de bune practici în implementarea programelor de integritate în întreprinderile publice și dezvoltarea și diseminarea politicilor și programelor anti-mită dezvoltate la nivelul acestora**
- **Identificarea, descurajarea și sancționarea înțelegerilor anticoncurențiale și implementarea planurilor de integritate la nivelul întreprinderile publice**